

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 6 frt — kr.
Félévre . . . 3 " — "
Negyedévre . . . 1 " 50 "
Egy óra . . . — " 50 "
Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSÉTT, Széchenyi-tér 12-ik szám
(Nádossy-féle ház)
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszo-
lalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: **szurdán és szombaton.**

Szerkesztői iroda:
PÉCSÉTT, Széchenyi-tér 12-ik szám,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény
intézendő.

Kéziratok vissza nem adatnak

Hirdetések

a kiadóhivatalban vétetnek fő
Előfizetések elfogadtatnak még
valamennyi könyvkereske-
lésben.

Egyes számok ka

Weldinger N. utóda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-tér), Engel Lajos (fő-utca), Hochrein Józ.

(fő-utca) Böhm Manó (fő-utca), papir- és könyvkereskedéseiben

Mindezen helyeken előfizetések is

Az elkobzott önkormányzati jog.

Szombat volt az a szomoruan nevezetes nap, a melyen az első szellem legyintette meg az önkormányzatnak már amúgy is gyengén álló, összefaragcsált deszkaalkatmányát. Szapáry gr. miniszterelnök, mint belügyminiszter e napon nyújtotta be a képviselőháznak a vármegyei közigazgatás és az önkormányzat rendezéséről szóló törvényjavaslatot.

A közigazgatás és önkormányzat rendezése! De milyen rendezés ez! Rablás! Egy házba, a hol a család tagjai az örökségen vitatkoznak, pörlekednek, hirtelen rablócsapat tör be s mindnyájukat egybefőbe verve s megkötözve elveszik tőlük a vitás öröklött vagyont, aztán tovább állnak. Az előbb pörlekedő családtagok az elrablott örökségen nem czivakodnak többé, a kiállott szenvedés elnémitotta őket. De ha valaki azt találná erről állítani, hogy az a rablócsapat jót tett a családdal, mert békét hozott a házhoz — hát az épen olyan csodálatos lenne, mint a milyen a mi derék kormányunk, a mely azt mondja — ezzel a törvényjavaslattal a kezében: „Nem nézhetem, hogy ti az örökséggel, az alkotmányokkal, úgy bánjatok, a hogy ti akartok: nem hallgathatom a zajongástokat; békét viszek közetek, hanem előbb elveszem az örökségeket, az alkotmányos jogaitokat.“

A kinevezett főispánok után ime jönnek a kinevezett megyei tisztviselők. Ezek után a kinevezett városi tisztviselők; aztán — mert még csak ez van hátra — a kinevezett országgyűlési képviselők.

Ez ellen a jogkobzás ellen az alkotmányával még törődő Magyarországnak harczra kell kelnie, küzdenie kell minden megengedhető, törvényes fegyverrel. Nemcsak alkotmányos jogaink, hanem szabadságunk is nagyot csorbul, ha ez a törvényjavaslat életbe lép. Most hely szüke miatt nem térhetünk ki bővebben e javaslat egyes részeire és azok következményeire; de hogy olvasóink megismerjék ez alkotmányt fosztó férczmunkát, itt közöljük annak egy részét, mely az általános határozatokról s a főispánról szól.

Törvényjavaslat

a közigazgatás és az önkormányzat rendezéséről a vármegyékben.

I. RÉSZ.

I. FEJEZET.

Általános határozatok.

1. §. A közigazgatás a vármegyékben állami feladatot képez, melyet ezen törvény korlátai közt kinevezett állami közegek intéznek.
2. §. A vármegyék önkormányzati hatásköre a jelen törvény III. részében foglalt kereten belül fentartatik.

3. §. A vármegyék önkormányzati hatáskörében fölmerült teendőket a jelen törvény és az alkotandó szabályrendeletek értelmében, rendszerint az állami közigazgatási tisztviselők végzik.

4. §. Az 1886. év XXI. t.-cikk 1. § ában felsorolt törvényhatóságok területe, valamint a vármegyék székhelyei csak törvény által módosíthatók.

5. §. A vármegyei pénztárak és számvevőségek megszüntetnek, — a pénztár teendői a kir. adóhivatalokra, a számvevőség teendői a rendszerint minden vármegye területén létesítendő központi számvevőségre ruháztatnak.

6. §. A kereskedelmi miniszternek az 1890: I. t. cz. által a közutakra vonatkozólag megállapított hatásköre megszüntetik és ezen hatáskör a belügyminiszterre ruháztatik át. Az ugyanazon törvény II. részében a kereskedelmi miniszternek a vámszedési jog engedélyezésére és a vámok kezelésére vonatkozó hatásköre hasonlóképpen a belügyminiszterre megy át, ki a vámszedési jog és a vámdíjak megállapítása tekintetében a kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg jár el.

7. §. A közutak, utcák és a magánépítkezések létesítésére szükséges kisajátítás esetén, a kisajátítási jogot, az 1881: XLI. t.-cikk 5. §-a értelmében az ott megnevezett közmunka- és közlekedési miniszter helyett ezentul a belügyminiszter engedélyezi, valamint a kisajátítási eljárást is ugyanazon t.-cikk 33. §-a értelmében a belügyminiszter rendeli el; s a fent jelzett célból eszközözendő kisajátítás körül ő teljesíti mindazon teendőket, melyeket ezen törvény a közmunka- és közlekedési miniszterre ruházott.

8. §. A vármegyei törvényhatóságok járásokra oszlanak. A főnálló járások területén és azok székhelyein esetleg szükséges változtatásokat, a vármegyei közigazgatási bizottság meghallgatásával, a miniszterium állapítja meg, — lehető figyelemmel arra, hogy a közigazgatási beosztás a járásbirósági és az adóhivatali beosztással összhangban legyen. Két járás esetleg ugyanazon székhellyel birhat.

9. §. Addig is, míg a tisztviselők jogviszonyai külön törvény által szabályoztatnak, a változást nem szenvedett szabályok fentartása mellett a következő szakaszokban foglalt rendelkezések mérvadók.

10. §. (1886. XXI. t.-cz. 67. §.) A főispán, valamint a többi központi tisztviselő a járás székhelyén köteles lakni, az, kinek működése több járásra terjed, azon a székhelyen, mely a kinevezési okmányban vagy külön rendeletekben állapittatik meg.

11. §. A tisztviselők, valamint a segéd- és kezelő személyzet minősítését az 1883. évi I. t.-cz. állapítja meg.

12. §. A tisztviselők hivatalba lépése az eskületélel napjától számítatik. A főispán a miniszterelnök előtt teszi le az eddig szokásos főispáni esküt. A többi tisztviselő a főispán előtt teszi le a következő esküt: (1886. XXI. t.-cz. 86. §. „Én N. N. esküszöm, hogy ő cs. és kir. felségéhez, Magyarország apostoli királyához hű leszek, az ország törvényeit megtartom, hivatali előjáróimnak engedelmeskedem . . . hivatalommal járó kötelességeimet lelkiismeretes pontossággal teljesítem és a hivatali titkot megőrzöm. Isten engem úgy segéljen.“ Ha a kinevezett azt nyilatkoztatná, hogy az esküt vallási meggyőződésével ellenkezik, a következő fogadalmat kell tennie: „Én N. N. ünnepélyesen fogadom, hogy ő cs. és kir. felségéhez, Magyarország apostoli

királyához hű leszek, az ország törvényeit megtartom, hivatali előjáróimnak engedelmeskedem, . . . hivatalommal járó kötelességeimet lelkiismeretes pontossággal teljesítem és a hivatali titkot megőrzöm.“ A ki a kitzított vagy meghosszabbított eskületélel határidőtől számított 30 nap alatt sem jelentkezik személyesen eskületélelre, annak kinevezetése hatályát veszítettnek tekintendő.

13. §. A végleg kinevezett tisztviselő állásától csak fegyelmi uton mozdítható el. Uj fegyelmi szabályok és eljárás megállapításáig a pénzügyi közegekre nézve az 1889: XXVIII. t.-cz. IV. fejezetében foglalt szabályok, más tisztviselőkre az 1886. XXIII. t. cz. intézkedései mérvadók.

14. §. A közigazgatási tisztviselő a közszolgálat érdekében az által, kinek hatáskörébe a kinevezés tartozik, hasonrangban és hasonló minőségben más állomásra bármikor áthelyezhető; az alszolgabírók és járási orvosok a törvényhatóság területén belül a főispán által is áthelyezhetők. Ha ezen áthelyezést a tisztviselő nem maga kérte, az áthelyezéssel járó kiadásoknak az érvényben levő szabályok értelmében való megtérítését igényelheti.

15. §. Tisztviselő nem lehet egyidejűleg országgyűlési képviselő, továbbá nem lehet képviselőjelölt azon a területen, melyre működési köre kiterjed.

16. §. A tisztviselő nem lehet gyakorló ügyvéd vagy ügynök; nem viselhet más hivatalt, nem folytathat kereskedést, ipartüzletet vagy bármely oly foglalkozást, a mely által tisztviselői állásával össze nem fér, vagy mely által kötelességének teljesítésében gátoltatik; nem lehet, valamely politikai lap vagy folyóiratnak sem tulajdosa, sem kiadója, sem szerkesztője. A felett, vajjon valamely foglalatosság összeférhetlen-e a tisztviselő állásával, az illető miniszter dönt.

17. §. A közigazgatási tisztviselő nem járhat el oly ügyben, melyben ő maga érdekelt, vagy fel- és lemenő ágbeli rokonai, vele harmadizig oldalrokonságban vagy másodizig sógor-ságban állók, vagy pedig örökbe fogadó szülői, illetőleg fogadott gyermekei érdekelték. Érdekeltségi eset felmerülte alkalmával helyettes küldésnek van helye, melyet a főispánokra nézve belügyminiszter, a főispánnak közvetlen alárendelt közegekre nézve az illető szakminiszter, a többiekre nézve a főispán eszközöl.

18. §. A közigazgatási tisztviselő a hatásköréhez tartozott teendőket egyéni felelőség mellett látja el.

19. §. Addig, míg a közigazgatási hatóságok hatásköre szerves törvény által szabályoztatik a jelen törvény és az ezen törvény által nem módosult törvények és rendeletek mérvadók.

20. §. Minden tisztviselő főnöknek tekintendő azokra nézve, kik a jelen törvény vagy a szolgálati szabályok szerint neki alá vannak rendelve. A főnököt az alárendelt közegekkel szemben a felügyelet és az ellenőrzés joga és kötelesség illeti meg, hozzájuk illetékességi körében és szakmájukon belül rendeleteket intézhet, őket hivatalos teendők ellátására utasíthatja, tőlük jelentéseket kívánhat, működésüket és eljárásukat megvizsgálhatja. A főnök ezen joga a közvetlenül alárendeltekkel szemben közvetlenül, a többiekkel szemben rendszerint közvetlenül főnökeik útján érvényesítendő. Sürgős esetekben a közvetve alárendelt közegek is közvetlenül utasítható, de erről egyidejűleg a közvetlen főnök is értesítendő. Az alantás közegek a főnök-

nek illetékessége körében kiadott utasításait végrehajtani köteles. Ilyenek ellen felelősségi joggal nem bír, de az ügyrendben megállapított esetekben a szóbeli utasításnak írásban való közlését igényelheti.

21. §. (1886: XXI. t. cz. 89. §.) A tisztviselő mindazon kárért, melyet hivatalos eljárásában akár cselekvése, akár mulasztása által szándékosan vagy vétkes gondatlanságból az államnak, törvényhatóságnak, községnek vagy egyeseknek jogtalanul vagy illetéktelenül okozott, ha a kár szabályszerű jogorvoslattal elhárítható nem volt és ha a kártérítést maga után vonó cselekvés vagy mulasztás fegyelmileg jogerősen megállapítva lett: teljes kártérítéssel tartozik. A kártérítési keresetek a törvénykezési rendtartás szerint illetékes bíróság hatásköréhez tartoznak, mely azonban a kereset megindításáról a felettes közigazgatási hatóságot értesíteni köteles. Alapítványok perlekedők, a mennyiben súlyosabb megtorlás alá eső vétség nem forog fenn, 500 forintig terjedhető pénzbírsággal büntetendők és perköltségekben elmarasztalandók; a pénzügyi tisztviselőkre az 1883: XLIV. t. cz. 85. §-ban foglalt intézkedés marad érvényben.

22. §. (1886. XXI. 94. §.) A tisztviselő oly cselekvényért, melyet a törvény vagy illetékes felsőbb hatóság tett köteleességévé, sem fegyelmi uton felelősségre nem vonható, sem kártérítési perrel meg nem támadható.

23. §. (91. §.) Ha a károsult az elmarasztalt tisztviselő vagyontalansága miatt kielégítést nem nyerhet, a kárt visszkéreseti jog fentartása mellett az állam téríti meg. A közpénzt kezelő tisztviselő által okozott kárt azonban ezek után első sorban azok tartoznak viselni, kik a penzkezelésre törvény vagy rendelet szerint felelősséget vállaltak, ha köteleességüket nem teljesítették, vagy ebben nem jártak el szabályszerűleg.

24. §. Az ügyviteli szabályzatot az összes vármegyékre a miniszterium állapítja meg. Annak életbeléptetésével a törvényhatóságok ügyviteli szabályrendeletei hatályon kívül helyeztetnek.

25. §. Az ügyviteli szabályzat alapján minden vármegyében „vármegyei hivatalos közlöny“ szervezendő, a rendeletek a járási és községi hatóságokkal a „vármegyei hivatalos közlöny“ útján közlendők, és minden rendelet a hivatalos közlönyre példányának postára adásától számított 8 nap múlva a járási és községi hatóságokra nézve kihirdetendők tekintendők.

26. §. Az állami tisztviselők nyugdíjigényeit az 1885. évi XI. t. cz. szabályozza.

27. §. A 12—14. és 18—26. §§-okban foglalt rendelkezések a kezelő személyzetre is kiterjednek.

II. FEJEZET.

A közigazgatási tisztviselők és azok kinevezéséről.

28. §. Vármegyékben a közigazgatási hatósági közegek a következők: A) A vármegye élén áll a főispán. B) A főispánnak közvetlenül alárendelve: 1. Az alispán. 2. A pénzügyigazgató. 3. Az árvaszéki elnök. 4. A jogtanácsos. 5. Tanfelügyelő. C) Az alispánnak közvetlenül alárendelve: 1. A vármegyei főjegyző, az aljegyzők, a központi közigazgatási gyakornokok és a központi iroda. 2. A főorvos. 3. A gazdasági főügyelő, esetleg az erdőfelügyelő. 4. Az államépítészeti hivatal főnöke (főmérnök) és ezen hivatal személyzete. 5. A vármegyei állatorvos. 6. A levéltárnok. 7. A járás élén álló főszolgabírák, illetőleg szolgabírák. D) A pénzügyigazgatónak közvetlenül alárendelve: 1. A pénzügyigazgatóság, a királyi adóhivatalok és a pénzügyőrség személyzete, valamint a vármegye területén működő pénzügyi hivatalok és közegek, az 1889. XXVIII. t. cz. 2. §-ban felsoroltak kivételével. 2. A vármegyei központi számvevőség személyzete. E) Az árvaszéki elnöknek közvetlenül alárendelve: Az árvaszéki elnökök, jegyzők és gyakornokok. F) A jogtanácsosnak közvetlenül alárendelve: Az ügyészek. G) A tanfelügyelőnek közvetlenül alárendelve: A segédtanfelügyelő. A C) 7. pont alatt említett főszolgabírónak, illetőleg a szolgabírónak alárendelve: 1. Az alszolgabírák és járási közigazgatási gyakornokok. 2. A járási gyám. 3. A járási orvos. 4. A járási számvevő. 5. A járási állatorvos. 6. A körjegyzők és a községi előjárók.

29. §. A fenti szakaszban elősorolt vármegyei és járási közigazgatási tisztviselők, valamint a segéd- és kezelőszemélyzet kineveztetnek: 1.

Ő felsége a király által: a) a miniszterelnöknek a belügyminiszterrel egyetértőleg tett előterjesztésére a főispán; b) a belügyminiszter előterjesztésére az alispán és az árvaszéki elnök; c) a pénzügyminiszter előterjesztésére a pénzügyigazgató; d) A vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére a tanfelügyelő. 2. A belügyminiszter által: a jogtanácsos, a vármegyei főjegyző és az aljegyzők, az árvaszéki elnökök, a főorvos, az építészeti hivatal főnöke (főmérnök), a mérnökök, az ügyészek, a főszolgabírák, szolgabírák, alszolgabírák, a járási orvosok és a körjegyzők. 3. A pénzügyminiszter által: a) A pénzügyigazgatóságok és a kir. adóhivatalok azon tisztviselői, illetőleg a segédszemélyzet azon tagjai, kiknek kinevezése a koronkint érvényben levő szabályok szerint a pénzügyminiszternek van fentartva. b) A számvevőségi főnök és a központi számvevőség tisztviselői, valamint a járási számvevők. 4. A vallás- és közoktatásügyi miniszter által: A segéd-tanfelügyelők és a tollnokok. 5. A földművelésügyi miniszter által: a) A gazdasági felügyelő. b) A központi és járási állatorvosok. 6. A többi közigazgatási tisztviselőt, valamint a kezelő személyzet tagjait a főispán nevezi ki. Ha korendély szükséges ehhez, az illető miniszter engedélye előzetesen kikérendő. 7. A tisztviselőknek vármegyék és járasok szerinti létszámát, az állami költségvetés s a jelen törvény korlátai között, a fennálló szabályok szerint az illető miniszter állapítja meg. A főispán jogosítva van tiszteletbeli ügyészeket, aljegyzőket és orvosokat kinevezni. A pénzügyőrségi legénység kinevezésére és előléptetésére vonatkozó intézkedés a pénzügyigazgató hatásköréhez tartozik. A szolgálati személyzetet a főispán helybenhagyásának fentartásával az egyes hivatalfőnökök alkalmazzák és bocsájtják el.

30. §. A jelen törvény kihirdetése után a vármegyei közigazgatási tisztviselők sorában megtüresedő állások ezen törvény rendelkezéseire képest kinevezés útján töltetnek be. (29. §.)

II. RÉSZ.

A közigazgatási hatósági közegek és azok hatásköre.

I. FEJEZET.

A főispán.

31. §. A főispán a kormányhoz közvetlenül alárendelt állami tisztviselő, ki, mint az összkormány képviselője, a vármegye élén áll. Ott, hol a vármegyei székhely egyúttal törvényhatósági joggal bíró város: az illető vármegye főispánja egyszersmind a város főispánja, illetőleg főpolgármestere is. Ezen intézkedés Budapest fővárosra nem terjed ki.

32. §. Két vagy több törvényhatóság főispáni, illetőleg főpolgármesterei teendői állandóan vagy ideiglenesen egy főispánra bízhatók. Ily esetben a miniszterelnök állapítja meg a főispán székhelyét.

33. §. (62. §.) A főispán pecsétje: az ország czimere, mely az illető törvényhatóság vagy törvényhatóságok nevét tartalmazó körirattal bír.

34. §. A főispánnak rendszerinti helyettese az illető vármegye alispánja. Ennek akadályoztatása esetén a helyettes a belügyminiszter rendeli ki. Személyes és a főispán által végérvényesen eldönthető ügyekben a helyettes csak a belügyminiszter által az illetékes miniszterrel egyetértőleg adandó külön fölhatalmazás alapján járhat el; az 1889. évi XXVIII. t. cz. 22. §-a érintetlen marad.

35. §. A főispán a fogalmazási teendők ellátására a vármegyei aljegyzők, a kezelési teendők ellátására a kezelő személyzet egyik tagját rendelheti maga mellé, a kik ez esetben közvetlen a főispánnak vannak alárendelve; ezek, a mennyiben kellőleg elfoglalva nincsenek, más teendők ellátására is fölhasználhatók.

36. §. A főispán örökös a vármegye területén az állami érdekek fölött; fölügyel a közigazgatás pontos és egyöntetű menetére; ellenőrzi a törvények, rendeletek és szabályok szabatos alkalmazását, a tisztviselők és önkormányzati közegek működését, végre a kormány helyett végleg dönt a törvénnyel vagy kormányrendelettel külön hozzá utalt ügyekben.

37. §. A főispánnak alárendeltségi viszonya a miniszterekkel szemben a következőleg szabályoztatik: a) Az egyes miniszterek és a főispán közt a hivatalos érintkezés közvetlen. b) A főispán köteles a miniszterek utasításainak pontosan megfelelni, kiküldetéseiket pontosan

teljesíteni, minden fontosabb eseményről az illető szakminisztert haladéktalanul értesíteni. c) A belügy-, pénzügy-, kereskedelmi-, vallás- és közoktatási-, földművelési- és honvédelmi minisztereknek a tárcájuk keretébe tartozó közigazgatási ágat illetőleg, saját észleletei és tapasztalatai, valamint az illető hatósági főnök (28. §) jelentése alapján évi jelentést ad, mely minden év január 31-ig a múlt évre nézve fölterjesztendő. Az évi jelentések egy-egy másodpéldányát ugyanazon határidőn belül a miniszterelnöknek is bemutatja. d) Panaszt esetében, vagy valahányszor azt saját tapasztalata indokolja, az illető miniszterhez időközben is jelentést tehet, mely kiterjedhet az ezen törvény szerint a főispán alá nem rendelt szakközegek eljárására is. e) Jelentést vagy véleményt ad, valahányszor azt valamely miniszter kívánja. f) Ezen törvény 38. §-ának e) pontjában előírt vizsgálatokat a miniszterek által meghatározandó módon eszközli és a vizsgálatokról fölvevő jegyzőkönyvet az illető miniszterhez fölterjeszti. g) A főispáni székekről fölvevő jegyzőkönyvet jelentése kíséretében a miniszterelnökhöz fölterjeszti. (l. 38. h) p). h) Megtartja és megtartja a kormányrendelettel szabályozott ügyrendet. i) A kiadandó utasításnak megfelelően vezeti azon törzskönyveket és nyilvántartásokat, melyek a vármegye, járasok és községek állapotát, valamint a tisztviselők szolgálati viszonyait fölmutatják. k) A miniszterekhez javaslatokat terjeszthet. l) A főispán az illető miniszter által a kormányzatára bízott törvényhatóságban működő oly egyénekre nézve előzetesen meghallgatandó, kik állami közigazgatási szolgálatba való alkalmaztatásra vagy előléptetésre pályáznak, illetőleg olyanra kizemeltetnek, ha a betöltendő állás az érvényben levő szabályok szerint legalább a VII-ik rangosztálynak felel meg. m) A főispánnak szabadságidőt a belügyminiszter engedélyez az utóbbi által kiadandó általános rendelet alapján. n) A főispán által eszközölt oly kinevezés, mely az 1883. I. t. cz. vagy egyéb fennálló törvénybe ütközik, az illető miniszter által megsemmisítendő.

38. §. A főispánnak hatásköre a többi közigazgatási tisztviselővel szemben a következő: a) A főispán a 28. §-ban megnevezett összes tisztviselők főnöke. A 28. §. B) pontja alatt felsorolt főtisztviselők közvetlenül, a többiek közvetve vannak a főispánnak alárendelve. b) Gyakorolja a főnökök a 20. §. értelmében megillető jogokat és teljesíti annak köteleosságait. Főnöki jogából kifolyólag az iktató könyvekbe betekinthez és az egyes ügydarabok bemutatását elintézés előtt is elrendelheti. c) Az alispán vagy az egyes szakfőnökök által elrendelt oly intézkedések ellen, melyeket törvénybe ütközőknek, károsaknak vagy kivihetetleneknek tekint, azon időponttól számított 48 óra alatt, midőn az intézkedés tudomására jut, az illető miniszterhez fölterjesztéssel elhet, annak hatályon kívül helyezését javaslatba hozhatja és a végrehajtást saját felelősségére egyidejűleg föltaggesztheti. d) Az egyes szakfőnököknek a kormányhoz intézett, az ügyviteli szabályzatban a közelebből meghatározott fontosabb fölterjesztései és jelentései a főispánnak bemutatandók, ki azokat láttatja és jogosítva van azokra nézve észrevételeit megtenni, illetőleg különvéleményét előadni. Utóbbi esetben a jelentések, illetőleg fölterjesztések az illető miniszterhez általa terjesztetnek föl. Távolléte esetén a sürgős természetű fölterjesztések és jelentések a miniszterhez fölterjeszthetők, de azok tartalma a főispánnal utólag közlendő. e) Köteles évenként legalább egyszer személyesen megvizsgálni a közvetlenül alárendelt hatósági közegek, nemkülönben a vármegye székhelyén levő központi adóhivatal, árvaszék és számvevőség eljárását és működését. E vizsgálatokat az ügyviteli szabályzatban előírt módon eszközli és azokhoz ugy a közvetlen főnökök, mint a számvevőség bármely tagját maga mellé rendelheti és a vizsgáló közegeket kijelölheti, népiszólakat és más intézeteket megvizsgálni jogosult. f) A 28. §-ban megnevezett összes tisztviselők közül azok ellen, kik nem tagjai a közigazgatási bizottságnak és azok alárendeltjei, valamint a segéd- és kezelőszemélyzet ellen fegyelmi vizsgálatot rendelhet és azok ellen egyidejűleg, vagy a vizsgálat folyama alatt a hivataltól való föltaggesztést is alkalmazhatja. Az 1889: XXVIII. t. cz. 28. §-a változatlan fentartatik. g) Ideiglenes türesedések, más akadályoztatás, vagy föltaggesztés esetén az ügyrend értelmében helyettes rendel. h)

Minden negyedévben a közvetlen alárendelt fő-tisztviselőkkel főispáni széklet tart és ez alkalommal a közigazgatás menetére, valamint a hatósági közegek működésére vonatkozó észrevételeket a közigazgatás fejlesztésére és a törvényhatóság vagy járás helyi igényeire vonatkozó kérdéseket tárgyalja. i) A közigazgatási tisztviselők részére az ügyrend értelmében szabadságot engedélyez.

39. §. A főispán a honvédelmi miniszterhez teendő előzetes bejelentés kötelezettsége mellett kiküldi, illetőleg kinevezi a sorozó bizottságok polgári elnökeit és polgári orvosait és gyakorolja azt az ügykört, mely az ujonczosági határidők megszabása tekintetében eddig a törvényhatósághoz, illetőleg az alispánhoz tartozott.

40. §. A törvényhatóság területén működő csendőrség közbiztonsági és rendőri szolgálata a főispán közvetlen felügyelete alá helyeztetik. A törvényhatóság székhelyén levő szárny- vagy szakaszparancsnok köteles a főispánnal az általa meghatározandó időben megjelenni, tőle szolgálati felhívásokat átvenni és a szolgálati cselekvények felől neki, utasításához képest, írásbeli vagy szóbeli jelentést tenni.

41. §. A főispán viszonya az önkormányzati testületek és közegek irányában következőleg szabályoztatik: a) Elnöke a törvényhatósági bizottságnak, az állandó választmányának, a közigazgatási bizottságnak és a közigazgatási bizottságból alakult szakosztályoknak. b) Gyakorolja a közvetlen állami felügyeletet az önkormányzati testületek és közegek működése felett és örködik, hogy azok működése az állam érdekeibe, a fennálló törvényekbe és fennálló szabályokba ne ütközzék. c) Törvénybe, miniszteri rendeletbe vagy szabályrendeletbe ütköző határozat ellen, az illetékes miniszterhez, legkésőbb a közgyűlési jegyzőkönyvnek kézhez vételétől számított 8 nap alatt felterjesztéssel vagy felebbezással el és a határozat hatályát a végelintézésig felfüggesztheti. d) Indítványokat és előterjesztéseket tehet. e) Gyakorolja az ügyrendben az elnök részére biztosított jogokat. f) Átvizsgálja a törvényhatósági bizottságnak minden közgyűléséről annak befejeztétől számított 15 nap alatt hozzá átteendő közgyűlési jegyzőkönyvek hitelesített másolatait és szükség esetén alkalmazza a c), esetleg a 42. §. a) pontja alatt említett jogokat. g) Összehívja a rendes és rendkívüli közgyűléseket és az állandó választmányi üléseket. Rendkívüli közgyűlést bármikor összehívhat, közgyűlési vagy állandó választmányi határozatra azonban azt összehívni köteles. h) Őrzi a vármegyei szabályrendeletek egy-egy példányát. i) Gyakorolja az ezen és más fennálló törvények által részére biztosított jogokat és teljesíti az azokban foglalt kötelesegeket.

42. §. A kormány nevében végérvényesen a következő esetekben dönt, illetőleg intézkedik: a) megsemmisíti az önkormányzati testületek oly határozatait, mely hozatalánál a törvényes alaki kellékek betartása mellőzött; b) megerősíti a vármegyei épületek felállítását vagy átalakítását kimondó határozatokat, ha a költségek az arra a célra rendelt alapból fedezendők és fedezhetők; c) helybenhagyja a felebbezással meg nem támadott vármegyei költségvetéseket oly esetekben, midőn azok a törvény vagy az alapító levelek keretén belül mozognak és hiánnyal nem záródnak, illetve új, vagy a kormány által általában nem, vagy nem ezen célra helybenhagyott pótdadó kivételével vagy más megterheléssel nem járnak; d) a mennyiben valamely törvény mást nem rendel, megerősíti a vármegyei költségvetés határai közt forgó hitel-átruházásokat és az év folyamán felmerülő átmeneti kezelési költségek engedélyezésére vonatkozó vármegyei határozatokat; e) helybenhagyja a vármegyei tulajdonát képező és felügyelete alatt álló értékek évi számadásait, ha azok felebbezással megtámadva nem lettek és a költségvetés keretén belül maradtak; f) helybenhagyja a vagyon elidegenítésére vonatkozó és felebbezással meg nem támadott határozatokat, ha az eladandó vagyon leltári értéken alul nem értékesített; g) a vármegyei költségvetésben segélyek- és jutalmakra felvett összeg felhasználását jóváhagyja; h) tisztviselők részére fizetési előleget engedélyez és kiküldetések alkalmával napidíjakat és uti költségeket a kiadandó utasítás keretében engedélyez; i) kinevezi a tanfelügyelő előleges

meghallgatása mellett az állami népiskolai gondnokság elnökét és tagjait; k) végleg dönt az állami népiskolák növendékei tandíjainak elengedése tárgyában; l) a karhatalom kirendelése iránt intézkedik; m) végleg határoz: a szegényházak és magányógyintézetek felállításának engedélyezése tárgyában, valamint a vármegye alá rendelt köz- és magán kórházaknál élelmezés, beszerzési és árlejtési ügyekben, gyógyszer-táraknak ugyanazon község területén való át-helyezése tárgyában; n) engedélyezi a hivatalból való vadászat megtartását; o) felügyeletet gyakorol a törvényhatóság területén létező egyesületek felett és észleleteiről a belügyminiszterhez vagy az illetékes miniszterhez jelentést tesz; p) intézkedik a külön törvények által reá bízott, valamint mindazon ügyekben, melyeket a minisztertanács valamely miniszter katásköréből reá ruház;

43. §. A főispán eljárása ellen szolgálati szempontból a belügyminiszternél emelhető panasz; a főispán által, ezen törvénnyel reá ruházott hatáskörben tett intézkedések ellen azon miniszternél emelhető panasz, kinek hatáskörébe az ügy tartozik.

44. §. A főispánnak fegyelmi vizsgálatot vagy felfüggesztést rendelő határozata az érdekelt fél által a kézbesítéstől számított 8 nap alatt az illető miniszterhez felebbezhető. A felebbezés a főispánnal nyújtandó be, aki azt az iratokkal együtt azon miniszterhez terjeszti fel, ki a felebbező hatósági közeg fegyelmi ügyében a végső fokon dönt.

45. §. A főispánnak a 42. §. alapján hozott határozatai ellen csak az esetben van panasznak helye, ha a határozat vagy intézkedés fennálló törvény, kormány- vagy szabályrendeletbe ütközik. A panasz a sérelmes határozat vagy intézkedés kézbesítésétől, illetőleg amennyiben azzal valamely önkormányzati testület élni kíván, az intézkedés meghozatala után megtartott első üléstől számított 8 nap alatt a főispánnal nyújtandó be, ki azt az iratokkal együtt az illető miniszterhez 48 óra alatt jelentés mellett felterjeszti. A panaszolt határozat vagy intézkedés az illető miniszter által megsemmisíthető, ha az törvénybe vagy fennálló rendeletbe ütközik.

46. §. A főispán minisztertanácsi határozat alapján netán szerzett nyugdíjigényeinek és főispáni rangjának épségben tartásával a miniszterelnök felterjesztésére ő felsége a király által bármikor felmenthető.

47. §. A főispán ellen minisztertanácsi határozattal fegyelmi vizsgálat rendelhető el, fegyelmi iróságát a belügyminiszteri államtitkár elnöke alatt álló és a belügyi, valamint igazságügyi miniszteriumnak két-két miniszteri tanácsosából alakuló 5 tagú fegyelmi tanács képezi. Ezen fegyelmi bíróság határozata a minisztertanácshoz felebbezhető. Az eljárást a törvény rendelkezéseig kormányrendelet szabályozza.

48. §. A jelen törvény életbe lépte után kinevezett főispánnak nyugdíjigényeire nézve az 1885: XI. t. cz. szabályai érvényesek. Az 1886: XXI. t. cz. 59. §-ában foglalt rendelkezések ellenben azokra nézve mérvadók: a) kik a jelen törvény életbelépte idején főispánokként működtek; b) kik a jelen törvény életbe lépte után nevezettek ugyan ki főispánoknak, de állásuktól a jelen törvény 46. §-ának alkalmazásával mentettek fel a nélkül, hogy az állam szolgálatában főispáni állásnak megfelelő más alkalmazást nyertek volna.

(Folyt. köv.)

HIREK.

— (A vízvezeték ügye.) Hétfőn délután tárgyalta a vízvezeték nagy bizottság a Zellerinnel kötendő szerződést s a vízvezeték mű pénzügyi oldalát. A szakértő és jogügyi bizottságok tárgyalásai és határozatai alapján készült szerződés szerint Zellerin Mátyás átvállalja a vízvezeték lerakását, építményeinek, viziműveinek s egyéb munkálatoknak, teljesen jó anyag felhasználása mellett solid létesítést a helybenhagyott tervek és leírás szerint. Az anyagszereket és munkaerőt tartozik vállalkozó hazai iparosok és munkások, s amennyiben erre helybeli erők képesek, ezek által végeztetni. A vízvezeték alapja a tettyei nagyforrás s a püspökalmi forrás vizei. A Kniffer és bálicsi forrásoknak későbbi bevonása végett a viztartók ügy készítendő, hogy ezek is fölvehetők legye-

nek. Tekintettel arra, hogy a lakóházak nagy része a vízvezetékkel össze fog köttetni, nyilvános kutakat csak ott állítanak föl, hol azok a víz üdéségének főtartása céljából szükségessé mutatkoznak. A kutak költsége ép ezért nincs is a megállapított költségvetésben. A fölállítandó diszkutak tervét és költségvetését, ha a város ezek helyét kitháta, ingyen készíti el Zellerin. Mig az új vezeték készül, a régi vezeték működését a munkálatokkal megakadályozni nem szabad. Ha ez mégis elkerülhetetlen lenne, a vállalkozó 48 órával előbb bejelenteni tartozik. A vezetékesövek lerakásánál tartozik a vállalkozó gondoskodni, hogy az illető utcában vagy téren a közlekedés és forgalom szükségén fölül ne akadályoztassék. Ugyanezen okból tartozik a vállalkozó egyes, nagyobb forgalmu helyeken vagy ott, hol a közlekedés ideiglenes fölfüggesztése nélkül a vezeték lerakása nem eszközölhető, a munkát a lehető legnagyobb gyorsasággal végeztetni. Az utcákon és tereken és általában az egész vízvezeték mentén, a csövek lerakásához szükséges árkokat tartozik a vállalkozó a csövek lerakása után s miután azokat sziklás talajban a városi műszaki bizottság véleményének megfelelően agyaggal körülburkolta, azonnal betemetni, a földet lesulykoltatni, a kövezetet s általában az utcaburkolatot ismét rendesen helyreállítani, szóval a fölászott tért, utat vagy utczarézt előbbi rendes állapotába ismét visszahelyezni. Ha a vállalkozó a vezeték lerakásánál oly földalatti építményre, légszuszvatékre vagy pinczeboltozatra akadna, melynek áttörése, áthelyezése vagy teljes eltávolítása a csövek kellő mélységre fektethetése végett szükséges lenne, ezen esetben az illető földalatti építmény, légszuszvaték vagy pincze tulajdonosának beleegyezését a város közönsége tartozik kieszközölni s az e részben főnforgó akadályokat elhárítani. A boltozat áttörése vagy lebontása, úgy a légszuszvaték ideiglenes eltávolítása és helyreállítása azonban a vállalkozó által saját költségén eszközözendő. A vállalkozó a szerződés jóváhagyásától számított 4 hónap alatt a házi mocsokviz levezetésére alkalmas csatornázás tervét és költségvetését díjtalanul készíti el. A magánvezetésekre nézve tartozik a vállalkozó az új vízvezeték építése és a meghatározott jótállási idő tartama alatt a már engedélyezett magánvezetéseket az illető háztulajdonosok kívánatára, amennyiben ez lehetséges, átalakítani és új magánvezetéseket árjegyzék szerint az illető háztuladonosok költségére elkészíteni. A magánvezeték átalakításáért s illetőleg újból való létesítéséért az árjegyzék szerint járó díjakat a vállalkozó részére a város tanácsa szedi be s szolgáltatja át a vállalkozónak. A háztulajdonosoknak azonban jogukban áll magánvezetéseik berendezését mások által eszközöltetni; de a megállapított jótállási idő lefolytaig a fővezeték megfurása és az összekötő cső beillesztése a megállapított egységárak szerint esakis a vállalkozó által eszközölhető s ez ezen idő alatt senkinek másnak meg nem engedhető. Minden magánvezeték használatbavétel előtt 10 légkörnyomású kísérletnek vetendő alá. Egyébiránt a belső berendezések előállításának módozataira nézve Pécs város hatósága részéről külön szabályzat fog kibocsátatni, melynek pontos és szabályszerű kivitele fölött a műszaki tüzem időnkinti vezetője örködik. A város tulajdonát képező összes épületekbe tartozik a vállalkozó a vízvezeték berendezését a jelen szerződéshez az árjegyzékekben megállapított áron alul 10% árkedvezménnyel eszközölni. — A város közönsége tartozik a vízvezeték alapjául szolgáló forrásokra vonatkozó viz- vagy más jogokat, nemkülönben a vízvezeték létesítésére szükséges területeket saját költségén megszerezni, illetőleg kisajátítani s azokat az építés kezdetével, lehetőséghez képest, a vállalkozó rendelkezésére bocsájtani, — mégis akként, hogy a munkálatok főnnakadást ne szenvedjenek. — A vállalkozó tartozik az egész vízvezeteki művet, minden hozzátartozó építményekkel együtt, a szerződésnek a magy. kir. belügyminiszterium által történt jóváhagyásáról nyerendő értesítés vételétől számított tizenhatsz hónappal alatt teljesen elkészíteni aként, hogy ezen határidő leteltével a vízvezeték rendes és állandó működése azonnal és akadálytalanul megkezdethessék. Ha ezen tizenhatsz hónap alatt a vállalkozó a vízvezeték művét teljesen be nem fejezné, tartozik a város közönségének minden egyheti késedelemért 500 frt bírságot fizetni.

Az építési határidő megfelelő meghosszabbításának csak azon esetben van helye, ha a város közönsége a vízvezeték mű létesítéséhez szükséges jogokat és területeket a meghatározott időre a vállalkozó rendelkezésére nem bocsátja; vagy ha rendkívüli elemi csapás (vis maior) esete forog fön, mely az építés befejezését akadályozná. Mindazonáltal a vállalkozó teljes erejéből arra fog törekedni, hogy a vízvezeték munkálatokat annyira előmozdítsa, hogy a szerződés jóváhagyásától számított egy évre a városnak lehetőleg nagy részében a vízszolgáltatás az új csövezeték útján biztosítva legyen. A vízvezeték létesítéseért a város 308,000 frtot fizet a vállalkozónak, ki a műszaki átvétel napjától még 3 évig jótáll a műért valamint a terv megfelelőségére nézve is jótáll s ebben nem mentő körülmény még az sem, hogy a tervet a város elfogadta s az felsőbb jóváhagyást is nyert. A jótállási idő alatt a vállalkozó tartja rendben a vízművet, amely költségek fedezésére kap évenként 2800 frtot. A jótállási idő után a mű véglegesen föltülvizsgálattal, s a hiányok pótlása után végleg átvéttetik. Az építésnél a város ellenőrző bizottságot küld ki. — A szerződést néhány szény módosítással elfogadta a bizottság s a közgyűlésnek is elfogadásra ajánlja. A közgyűlés azonban addig nem ülhet össze, míg a szerződés aláírva nincs. Erre nézve a gyűlés azt határozta, hogy a szerződés egy nyomtatott példányát fölküldessék Zellerinek s ő legkésőbb szombatig jöjjön le és közjegyző előtt írja alá. A mű finanszírozását illetően a pénzügyi bizottság így állapodott meg: a mű létesítésének, a szükséges kisajátításoknak s mindennemű költségeknek a fedezésére kell 457,000 forint; de lehet, hogy a vízjogok megváltása olcsóbb lesz s hogy 450,000 frt is elég lesz. Ezt kölcsönkép veszi föl a város 5 $\frac{1}{2}$ % kamatra s 50 év alatt — évenként 27,550 frttal — törleszti. E törlesztésre fedezetül szolgál az utcák tisztántartására szolgáló 5% pótdadó terhére 2000 frt, az indóházi út adójövedelméből 500 frt, az utadóból 1000 frt, a vízbérékből és pedig 10 magánház után (egyenként 100 frt) 1000 frt, 30 ház után (a 60 frt) 1800 frt, 60 ház után (a 50 frt) 3000 frt, 150 ház után (a 30 frt) 4500 frt, 150 ház után (a 20 frt) 3000 frt, 200 ház után (a 15 frt) 3000 frt. Az összes fedezet tehát: 19.800 frt. A még hiányzó 7750 frtot a községi pótdadónak 3%-al való fölemelésével tervezik előteremthetni, a mely pótdadómelés oly arányban fog alászállni, amint azt az évről évre emelkedő jövedelmek megengedik. A bizottság ez előterjesztést is elfogadta.

— **(Márczius 15-ike.)** A pécsi jogakademia polgársága — mint több ízben említettük — 1848. márczius 15-nek emlékére f. évi márczius hó 14-én a „Pécsi Dalárda“ közreműködése mellett a „Hattyu“ teremben emlékünnepelet rendez, melyre az ifjuság a nagy közönséget lapunk útján is meghívja. Az ünnepelet műsora: 1. Megnyitó beszéd. Tartja Parragh Antal. 2. Szabadságdal. Huber Károlytól. Énekli a „Pécsi dalárda“. 3. Talpra magyar. Petőfy Sándortól. Szavalja Kisasszony József. 4. Mely okok idézték elő az 1848. márcz. 15-ki eseményeket. Ertekezés. Fölvolvassa Orbán Márton. 5. A szabadságról. Váradly Ferencztől. Szavalja Scheurer Károly. 6. Pro patria. Alkalmi elbeszélés. Fölvolvassa a szerző Vukailovits Vilmos. 7. Bezáró beszéd. Tartja Bök Béla. 8. Ébresztő. Erkel Gyulától. Énekli a „Pécsi dalárda“. Kezdeté pontban 6 órakor. Este ugyanott társas vacsora. — A „Pécsi ker. polg. társalgó kör“, mint minden évben, úgy az idén is megünnepelet márczius 15-ikét. Vasárnap este 8 órakor a kör helyiségében („Korona“ vendéglő) társas vacsorát tart. Ezen úgy a tagok, mint az eszme barátai részt vehetnek. Egy teríték ára: 48 kr.

— **(A typhus-járvány)** s úgy látszik — a szép idők beálltával kezd alábbhagyni, ez az időjárás a járványnak fertőzés által való terjesztésére épen semmi befolyással nincs. Az elmúlt hónapban és hetekben megbetegedettek legnagyobb része a typhusnak csak enyhe alakját, a typhoidot szenvedték át, s ezeknek nagy része már föl is épült; a hol egyéb bajokkal komplikálódott a láz s a hol a határozott typhussá fejlődött a betegség, ott még ma is erős a vívódás a kórral. De ezek száma aránylag nagyon csekély. Ujabb betegedések következő számmal jelentettek be: e hó 7-éről 11, 8-áról 11 és 9-éről 4.

— **(A rendőrség új ruhája.)** Az újja szervezett rendőrség tudvalevőleg új egyenruhát is fog kapni, és pedig egészen olyant, a milyen a fővárosi államrendőrség egyenruhája. A szaporított legénységnek már február hóban kellett volna belebujni az új mondurba, de akkor a belügyminiszteriumnak valamelyik atyáskodni szerető fogalmazócskaja úgy referált a belügyminiszternek, hogy kívántassék föl az új ruházat színes rajza is, holott a fölterjesztésben nagyon világosan meg volt írva, hogy a ruházat teljesen azonos a fővárosi m. kir. államrendőrség ruházatával. Hanem hát a m. k. belügyminiszteriumban — úgy látszik — nem tudják, hogy milyen a saját m. kir. államrendőrségük egyenruházata. Elvégre is a rendőrkapitányság a belügyminiszteri gyöngébbek kedvéért, fölöl tözített egy rendőrt a mintának hozatott új bórbe, lefényképeztette ezt, kiszínezette s föl küldte a magas miniszteriumnak. Ennél aztán elhevert mostanáig a dolog, s csak a napokban érkezett le a jóváhagyás. Most már ki is van adva a ruházat munkába, a melyet Krausz Simon kereskedő vállalt el. Nemsokára már új mondurban fogjuk látni a mi rendőreinket, s végre valahára az újabban fölfogadott legénység is kap egyenruhát, mely eddig a saját polgári ruhájában volt kénytelen a rendőrségi kaszárnyában tétlenkedni, mert rendes szolgálatra nem küldhették őket egyenruha nélkül.

— **(Fölfüggesztett kórházi hivatalnok.)** A városi kórház igazgatóságának följelentése folytán a polgármester Brunner Ferencz kórházi ellenőr ellen fegyelmi vizsgálatot indított s őt állásától fölfüggesztette. Helyébe Schaffer Antal városi pénztári végrehajtót küldte ki a polgármester.

— **(A pécsi polgári casino)** vasárnap d. u. 4 órakor tartotta meg évi rendes tisztújító közgyűlését. Tisztikara következőkép alakult meg. Elnök: Hartl Ferencz. Igazgató: Kopp Tivadar. Titkárok: Mihálovics Antal és Wachter Ede. Pénztárnok: Klekner Alajos. Ellenőr: Beck Gyula. Könyvtárnokok: Skolnik Géza és Krigl József. Ügyész: Dr. Toldi Béla. Választmányi tagokul, titkos szavazás útján, megválasztottak: Aidinger János, Benczenleitner József, Böhm C. F., Böhm Manó, Czenger Károly, Dobrozsemszky Mátyás, Engeszer Miklós, Gebhardt Ferencz, Haksch Emil, Kiss József, Kaiser H. F., Lauber Rezső, Lechner Gyula, Meiszner Imre, Ott Márton, Peitler Imre, Pertl Antal, Pfeiffer József, Ráth Mátyás, Ratkovics Ferencz, Repics Vincze, Skaritzta Nándor, Szigriszt János, Szigriszt József és Tamássy Ferencz.

— **(Halálozás.)** Asztalos Györgyné szül. Germán Mária, hosszas szenvedés után, e hó 6-án, 40 éves korában elhunyt Pécsen (Kálvária-utca 75. sz.)

— **(Két adomány.)** Baranyavármegye volt alispánja. Jeszenszky Ferencz kir. tanácsos azt a 147 frtnyi összeget, mely neki mint a pécsi takarékpénztár fölügyelő tanácsosának az 1890-ik évre tantienkép járt, a megyei árvaház alapja javára adta. — Bráza Kálmán pellérdi földbirtokos a pécsi Mecsek-egylet örökös tagjai közé lépett 50 frtos adományával.

— **(Forgalmi akadály Zákánynál.)** Bajos dolog most Zákánynál a vasuti közlekedés. A Dráva jege ugyanis a napokban megindult s a zákányi fahidon nem igen merik átvezetni a vonatot. A hétfő reggeli fiemei vonat utasai is gyalog voltak kénytelenek átmenni a zákányi állomásra s a vonat csak két órai késéssel mehetett tovább.

— **(Beszakadt alattuk a jég.)** Izgalmas jelenetek játszódtak le nemrégiben a Duna jegén. Duna-Szekcső és Mohács tájékan tudvalevőleg még mindig „áll“ a Duna, mely pedig Pozsonytól Budapestig, sőt azon alul is jó ideje, hogy megindult. A lassan korhadó jég Duna-Szekcsőnél kocsival ment át öt szekcsői gazda, s mikor a folyam közepe táján jártak, ahol a víz legmélyebb és legsebesebb, hirtelen beszakadt alattuk a jég. Csak nagy nehezen tudták kimenteni a szerencsétlenül jártakat, kiknek az volt mégis a szerencséjük, hogy a lovak alatt is nem szakadt be a jég; különben elsodorta volna őket a sebes ár. Másnap ugyanazon a helyen egy szeremlei gazda szakadt be kocsijával. Ennek már a kocsija is, meg a 400 forintos két szép lova is ott veszett. Ő maga nagy ügygyel-bajjal tudott kivánszorgni a veszedelemből. A kocsiját meg a lovainak a hulláját az nap este fogták ki a duna-szekcsői halászhok.

— **(Elvi jelentőségű határozatok cselédügyekben.)** A m. kir. belügyminiszterium egy fölmerült eset alkalmából határozatképen kimondotta, hogy a szolgálatból kilépett cseléd kialakított bérét gazdájától mindaddig nem követelheti, míg a kezére bizott tárgyakkal gazdájának be nem számolt és a gazda által ellene támasztott kártérítési követelés bírósággal el nem intéztetett. E határozat sok visszásságot és kellemetlenséget meg fog szüntetni, mely abból származott, hogy az engedetlen, rész viselkedésű cseléd kialakított, de meg sem érdemelt bérét rendőrkapitányi ítélet folytán hamarabb megkaphatta gazdájától, mint ez a cselédje által okozott kárért — melynek érvényesítése a bíróságok elébe tartozik — idejekorán kárpótlást nyerhetett volna. — Mivel a cseléd törvény csak általában mondja ki, hogy az a gazda, kinél a cseléd megbetegedett, tartozik az ápolási és gyógyítási költséget viselni: az a kérdés merül föl, vajjon a gazda az esetben is tartozik-e cselédje gyógyítási költségeit megtéríteni, midőn a kórházi kezelő orvos megállapította, hogy a cseléd régi keletkezésű idült bajban szenved. Egyes hatóságok ily esetekben is megállapították a gazda kötelezettségét. Legujabban azonban a belügyminiszter egy konkrét esetben kimondotta, hogy ily esetben a gazda az ápolási költség fizetésére nem kötelezhető.

— **(A pécsi izraelita nőegylet)** alapszabályszerű évi rendes közgyűlését márczius 15-én, vasárnap d. u. 3 órakor, az izr. hitközség tanácstermében fogja megtartani. A közgyűlés tárgyai: 1. A választmány jelentése az 1890. évről. 2. Az évi számadások bemutatása és a felmentvény megadása. 3. Netáni indítványok és fölmodványok elintézése.

— **(Az 1891-ik évi főszorozás eredménye a mohácsi járásban.)** A f. hó 2-5-ig tartott ujonczozás alkalmával sorozás alá került 305 első, 221 második és 141 harmadik korosztályu, összesen tehát 667 védköteles. Ezek közül az ujoncz jutalékra besoroztatott 93; a sorszám rendén kívül a honvétséghez 2, mindössze 95. A hadsereg póttartalékába besoroztatott 23. A honvédség póttartalékába besoroztatott 1. Az elővezetett megvizsgált védkötelesek közül visszahelyeztetett 350, fegyverképtelennek találtatott 125, töröltetett 4, megfigyelt végett katonai kórházba küldetett 2; — távol maradtak az I. II. és III. korosztályból 67-en.

— **(Rövid hírek.)** A kaposvári vasuti fűtőházat, mint egy ízben már jelentettük, áthelyezik Dombóvárra. A kaposvári állomáson az épületek lebontását már megkezdték; mint-hogy a fűtőház munkásain kívül a vonatkiszérő személyzet is Dombóvárra megy, Kaposvár forgalmasokat veszít. — A királyi palota építésével a király Hauszmann Alajos műépítész bízta meg. — **Földrengés Zágrábban.** Zágrábban f. hó 6-án reggel fél 6 órakor két másodpercnyi erős földrengés volt, mely azonban kárt nem okozott.

* **A Pécsbányatelepen alapítandó óvodára** folytatólag adakoztak: Germán János pleb. Sumonyban 1 frt, öz. gr. Pálffy Pálné Budapestfö 10 frt, Pálffy Paula grfnő 2 frt, Pálffy Anna grfnő 2 frt, N. N. 3 frt, Károlyi Melinde 2 frt, öz. gr. Pallaviciny Edéné 10 frt, Herczeg Pálffy Miklósné 5 frt. Az előző összeg 116 frt 70 kr. Fösszeg 151 frt 70 kr. Péhm Kristóf pleb.

C S A R N O K.

Barna fűrtök ...

Barna fűrtök, sugár termet,
Ragyogó szem, kis kezek,
Rózsajk, mely csókra termett,
Mind megásták már a vermet,
S áldozatja én leszek.

És a szívem, ám ő lássa,
Ha rabod lesz, ha imád,
Szép szemednek ragyogása
Sirját ime egyre ássa —
Mondhatsz érte már imát!

S hogy legyen dal is a sirra,
Melyet fájó bú sugalt:
Ajkad égő rózsapirja
Néma lántom dalra bírja,
S zengi már a hattyudalt.

Oh sírads meg a halottat,
Megérdemli tőled azt.
Ez a szív a te halottad,
Szép szemedért, te miattad
Vesztette el a tavaszt!

Zoltán Vilmos.

A kalendárium kupecz.

Az én emberem valahonnan Galicziából vetődött ide. Rosenblühnek vagy Goldensternnek hívták-e: bizonyosan nem tudhatni. Bizalmas környezete — úgy hallottam — Harslinak szólította, mi meg egyszerűen a kalendárium kupecz tisztességes titulussal ruháztuk föl. Torzonborz szakállát finoman szokta morzsolgatni, és szemével hunyorított, mikor egy kalendáriumot valakinek a nyakába akart sózni...? Jobb vállán egy nagy ócska bőrtáskát czipelt, ez volt a kalendárium-raktár, melyben a kalendáriumok legspeciálisabb faja feküdt. Ő ugyanis izraelita kalendáriumokat árult. Ezek a kalendáriumok zsidó betűkkel voltak nyomtatva, de német szövegek, az időszámítás is benne, a zsidó időszámítás. Tehát az 5651 esztendőre szóló.

Harsli azonban nem riadt vissza attól, hogy alkalomadtán egy-egy ilyen kizárólagosan zsidók használatára kiadott kalendáriumot esetleg más hitvallású hívő nyakába varjon.

Már ki látott ilyet! Most is a kávéházban egy őrnagynak kínálgatja. No ugyan jó helyre folyamodott.

Az őrnagy ott ül az ablak-mélyedésben és lapot olvas. Harsli közönyös arccal halad el mellette és csak lopva sandalít arra. Azt kell tudni legelőbb, vajjon az őrnagy jó individum-e? Mormog valamit a foga között, mintha azt mondaná: A jövő évre való kalendáriumot tessék!

Rendszerint tüzes villogó szemekkel szokták keresztül döfni, hogy nem kell, takarodjék! Ha pedig békében megtűrük, akkor másodszer is próbát tesz: „A jövő évre való kalendáriumot tessék!”

Nini az őrnagy úr jókedvű, tréfás ember, se keresztül nem döfi szemével, se össze nem szidja, hanem föltekint az újságból és mosolyogva néz utána. Ahá, ingyen mulatság, hogy is ne! Harsli visszanez és negyedszer kínálja a kalendáriumot.

— Minek az nekem?

No csak az kellett, hogy az őrnagy úr Harslival szóba álljon.

— Minek. Hogy-hogy-hogy minek. Egy kalendárium a jövő esztendőről, minek?

— De zsidó, nem tudom olvasni és nem veszem hasznát az időszámításnak.

Harsli elkezd magyarázni élvezetes akcentusával.

— Az, hogy a nagyságos őrnagy úr nem tud olvasni, nem nagy baj. Majd megtanulja, ha akarja. Hiszen én sem tudom, mégis ezer száma adok el belőle. Hiszen millió könyv van még, mit el tudnánk olvasni, és még sem olvasuk el. Fogadni mernék az őrnagy úrral tíz kalendáriumba, vagy akár százezer forintba, hogy otthon a könyvtárban akárhány olyan könyv van, a mi olvasatlanul hever ott. Annak a szegény könyvnek mindegy, akár hontentota, akár magyar nyelven var irva. Hát legfeljebb ez az én jóra való zsidó kalendáriumom is így jár. Vegye meg kedves őrnagy úr, és ne olvassa. Hiszen juxta is megéri azt a rongyos hús krajezárt. Jó lesz mutogatni, hecczeket csinálni vele, mikor összejönnek theára. Hát muszáj mindig az ekzecezirozásról beszélgetni? És aztán milyen jó azt tudni, hogy most a zsidók már az 5651-ik esztendőt számítják. Vegye meg az őrnagy úr, csak 20 kr. Rongyos czipőm, és otthon három nevetlen gyermekem van, még ma

nem ettem. Hát mondjuk, hogy kidobja azt a 20 krt. Nincs rajta három krajezár hasznom. Ugy áldjon meg az Isten engem, meg az őrnagy urat!

— Ha kevesebbet lamentálna, hamarabb vennék egyet. Jobb volna ha dolgozni mennék.

— Inkább egy szót sem szólok többet. Hanem annyit mondhatok, hogyha hamarabb vett volna nagyságos úr, már azóta régen nem beszélnek.

Az őrnagy úr pénztárczája után nyul.

— Ehol ni, ha akarok, se vehetek. Otthon felejtettem a tárczám az éjjeli szekrényben.

— Sebaj, könnyű azon segíteni. Ott bilárdozik a főhadnagy ur, ad az kölesön.

— Szemtelen!

— Szemtelen ide, szemtelen oda, én nem fogom az őrnagy urat duellumra kihívni, és nekem egy kalendáriumot mégis el kell adnom.

És bámulatos biztonsággal, otthoniassággal (milyen udvaris kifejezések) oda settenkedik a főhadnagy urhoz, hogy „az őrnagy úr kéreti szépen otthon felejtette a pénztárczáját, egy kalendáriumot vett tőle, adjon kölesön neki 20 krajezárt.”

A főhadnagy nagyot bámul, az őrnagy úr „milliom kartács, bombát” dobál a kalendárium kupeczre, de az mosolyogva és kellő non-salanszszal engedi magát kidobtatni, mint a ki szívesen lesz áldozata egy nemes ügynek. Végre is czélt ért s minden egyéb mellékes.

Van tehát az őrnagy urnak egy zsidó kalendárium.

Harsli zsidónak nincs sürgösebb utja, mint az őrnagy ur lakására sietni. Végre is, a ki mer, nyer!

A folyosón az őrnagyné nagysága fogadja.

— Az őrnagy úr nincs itthon.

— Tudom. Beszéltem a nagyságos urral a kávéházban. Egy kalendáriumot akart venni tőlem, de nem volt nála pénz. Ő küldött. A kalendáriumot elhoztam. A pénztárczája ott hever az éjjeli szekrényben.

Mi az ördögöt akarhat az őrnagy zsidó kalendáriummal. No, de hát mindegy. A pénz csakugyan a mondott helyen hever, a megrendelés valószínűnek látszik, s a kalendárium megvásároltatik.

Most hát már van az őrnagy urnak két zsidó kalendárium az 5651-ik esztendőre.

Csak hogy a Harsli úr csinje ugyancsak kezdte bosszantani az őrnagy urat.

— No várj, majd megfizetek én neked azokért a kalendáriumokért triplán.

Ugy körülbelül négy nap elmúltával meglátja az őrnagy úr Harsli zsidót a kávéház ablakából.

Hirtelen lök egyet a dákóval s nagy sietéssel „tizenkettőt verlaufol”, aztán szólítja a pinczért.

— Most láttam erre menni a kalendárium-kupeczet. Hívja be csak nekem azt az embert. A pinczér fut Harsli után és a harmadik utcafordulónál utóléri.

— He, ni, Harsli megállj!

— No-no! maga az Náci? Ajnye de megijesztett! mi tetszik?

— Az őrnagy úr hívja egy szóra a kávéházba. Siessünk.

Harsli nem jö zavarba.

— Siessünk! Könnyű azt mondani! Csak hogy én sokat járok ám az egész napon át. Különb is tudom, mit akar az őrnagy úr. Egy kalendáriumot akar venni tőlem. Tudja mit, minek fáradjak én is! Itt van a kalendárium, adjon 20 krajezárt, vigye oda neki. Köszönöm a szíveséget, tiszteltetem szépen. Igen. Puntum. Így.

És Náci, a pinczér, a legmélyebb tisztelettel, szolgálatkészséggel és udvariassággal átnyújtotta az őrnagy urnak a kiváut kalendáriumot.

És így volt már az őrnagy urnak három zsidó-kalendárium az 5651-ik esztendőre.

KÖZGAZDASÁG.

Az akácza paizstetűje (Lecanium robinarium) és kártékonyága.

A paizstetűnek (Lecanium) egyik faja az ország akácz erdeiben nagy mennyiségben lépvén föl, a földmivelési miniszter intézkedett, hogy az állami rovarügyi állomás az akáczon élősködő paizstetű természetrajzát tanulmányozza s bizottságot küldött ki a rovar kártékonyágának megvizsgálására és a netán szükségesnek mutatkozó óvintézkedések iránt való javaslatlételre. Az állami rovarügyi állomás, valamint a kiküldött bizottság jelentései alapján Bedő Albert a miniszter megbízásából hosszabb ismertetést tesz közzé, melyből az akácza paizstetűjének (Lecanium robinarium) évenként csak egy nemzedéke van s a petéből június elején kikelő rovar a következő év május havának végén befejezi életét. Az akácza, melyek fiatalabb korokban a szél által is tovább szállíthatók, az ágaknak alsó s a törzseknek déli oldalán tömegesen megalapulva töltik a telet; de találni telelő példányokat a talajt borító száraz ágak és a gaz között is. A tél hidegétől megdermedve, mozdulatlanul várják itt a tavaszi meleget, mely ismét fölébreszti, a mi rendszeren márczius közepe táján történik. A téli álmukból fölébredő rovarok márczius második felében fölfelé vonulnak a fák tavalyi hajtásaira (csekélyebb részben a két éves hajtásokra) és megkezdik életműködésüket. Szipókájukat a vékony kéregbe szurva, állandóan meglepednek, s ismét táplálkozni és nőni kezdenek. Ez a tavaszi vándorlás és meglepedés oly gyorsan történik, hogy április elején már valamennyi akácza a fiatal hajtásokon állandóan meg van tapadva, sőt már a harmadik vedlésen is átessett és átlag mintegy $1\frac{2}{3}$ mm. hosszúra növekedett. A rovarok fejlődése ezentúl mindig gyorsabban halad s azzal együttesen fokozódik az a káros befolyás is, melyet a fakadásnak indult hajtások tápláló nedveinek elszívása szükségképen előidéz.

A paizstetű épen úgy megtámad egészséges, mint gyengélkedő fák és erdőket, mindazonáltal nagyobb mennyiségben észlelhető az elnyomott fák, az uralkodó fák pedig alsóbb, valamint a korona belsejében levő ágain s az ágaknak főképp alsófelén, a mi azzal magyarázható, hogy a rovar a szélről és esőtől védett helyeket keresi föl.

Az április és május hóban gyorsan fejlődő rovarok a meglepett fák fiatal hajtásaiból nagy mennyiségű tápláló anyagot szívnak el, valamint a levelekre nagy mértékben telepedő akácza is, a nyár folyamán a meglepett leveleket annyira megrongálják, hogy azok korábban megsárgulnak és lehullanak; a paizstetűk egyébiránt még közvetve is károsítják az akáczfát azáltal, hogy gummiszertű ürülékük, mely mézgás réteg (méz-harmat) alakjában borítja be a levelek fölfelét, a koroműzög (Fumago) nevű elősídigomba meglepedését és szaporodását elősegíti.

Ámbár a rovar által megtámadott és a kiküldött bizottság által megszemlált fák jelentékeny és szemmel látható oly kár nem volt megállapítható, a melyet kizárólag a paizstetű támadásának lehetne tulajdonítani, mindazonáltal a rovarjainak országszerte való tömeges fölépése figyelmet érdemel. Ez oknál fogva az akáczfák és erdők tulajdonosainak a következők ajánlhatók:

a) óvintézkedéstől az, a mi minden káros rovarra nézve egyaránt szükséges, t. i. az akácza telepítésére megfelelő talaj és jó ültető anyag (magról kelt csemetek és nem sarjak) választása;

b) a rovarok számának csökkentésére:

1. a szakszerű gyérités s illetve az elnyomott fák szorgalmas eltakarítása;

2. a megtámadott fák alsó ágainak lenyesése.

Mindkét munkát okvetlenül azon időszakban kell végezni, mikor a fiatal paizstetű már mozdulatlanul a mult évi hajtásokra van tapadva, de petéit még lerakni nem kezdette, tehát az Alföldön április hó második felében, úgy hogy a levágott és lenyesett anyag legkésőbb május 10-éig az erdőből kitakarítva legyen.

c) Kertekben, csemetekertekben és egyes fákon sikeresnek ígérkezik április első felében a kertészek előtt ismeretes s petroleumból és tejből vagy szappanoldatból álló keverékkel való permetezés.

Azokra a szilárdó ákácokra nézve, melyeken a paizstetű jelentékeny mennyiségben található, a vizsgálódások azon eredményre vezettek, hogy a mutatózó szilárdást az ágak és sudarak elszáradását inkább a meg nem felelő talajnak kell tulajdonítani. Az ilyen helyeken legcélszerűbb a meglevő ákác helyett a talajuk inkább megfelelő fanemeket nevelni.

Gabona-árjegyzék.

Pécs szab. kir. városában 1891. évi márczius hó 7-én tartott hetivásárról.

Az árak métermázsánként számítatnak.

Buza	) őszi	—	frt	—	—	frt	—
	) tavaszi	—	—	—	—	—	—
Kétszeres	) új	7	60	7	50		
	) ó	—	—	—	—		
Rosa	) új	7	20	7	—		
	) ó	—	—	—	—		
Árpa	) új	6	90	6	80		
	) ó	—	—	—	—		
Zab	) őszi	—	—	—	—	frt	—
	) tavaszi	6	80	6	70		
Repeze	) új	—	—	—	—		
	) ó	—	—	—	—		
Bükköny	) új	—	—	—	—		
	) ó	—	—	—	—		
Kukoricza	) új	6	50	6	40		
	) ó	—	—	—	—		
Széna	) új	3	—	2	80		
	) ó	—	—	—	—		
Szalma	) új	2	—	1	80		

Kínálat: gyenge (mintegy 200 gabonaköcsi volt a piacon.)

NYILT-TÉR.†)

Hazánk legkitünőbb ásványvizének egyike a

véghelesi

Vera-forrás

mely orvosi szak tekintélyek által ajánlatik általában, de főképen e járványos időben

Kapható gyógyszerárak, fűszerkereskedésekben és vendéglőkben.

Laptulajdonos:

NAGY FERENCZ

Felelős szerkesztő:

HAKSCH LAJOS.

Hirdetések:

HÁZ ELADÁS.

A malom-utca 5. és 7. szám alatti — közös nagy udvarral és nagy kerttel bíró

HÁZAK

ugyszintén: a Nagy Dajndoli hegyben, nyaralásra is igen alkalmas

➔ SZÖLŐ ➔

nagy gyümölcsössel, szabad kézből eladó. Értekezhetni a fenti házakban lakó tulajdonossal.

*) Ezen rovat alatt megjelentekért nem vállal felelősséget A szerk.

Hirdetések

igen előnyös áron vétetnek fel
kiadóhivatalunkban.

3316. sz.

alisp. 1891.

Pályázat.

Baranyavármegye baranyavári és hegyháti járásában 500 frt évi fizetés és az illető járásbeli törvényhatósági közutak hetenkint kétszer való beutazásának kötelezettsége mellett a kiépített vonalakon 3 frt 50 krral, a ki nem épített vonalakon 1 frt 65 krral kilométerenkint számítandó évi utiköltséggel rendszeresítve levő

utbiztos-állásra

pályázatot nyitok, és felhívom pályázni kívánókat, hogy felszerelt kérvényeiket nálam folyó hó 25-ig nyújtsák be.

Tájékoztatom megjegyzem, hogy ezen állások betöltésénél a cs. és kir. hadsereg, a m. kir. honvédség és csendőrségnél kiszolgált őrmesterek előnyben részesülnek.

Pécsett, 1891. márczius hó 9-én.

SZILY

Baranyavármegye alispánja

Vendéglő megnyitás.

Van szerencsém a n. t. közönségnek becses tudomására hozni, hogy szombaton márczius hó 14-én este 6 órakor Pécsett, az irgalmasok-utca 8-ik számú házban létező,

„Prófétához” czimzett

vendéglő-helyiségeket,

melyek teljesen újonnan átalakítottak és újonnan berendezettek, megnyitom.

Számos látogatást kerve, maradok

kiváló tisztelettel

Bischof Imre,

vendéglős.

1463. sz.

polg. 1891.

Hirdetmény.

Az Orfű községben gyakorolt italmérési jogért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. számú igazságügyminiszteri rendelet 9. és 10. §§-aihoz képest az egyezség megkísérlésére s az igények tárgyalására határidőül 1891. évi április hó 11-ének délelőtti 9 órája a kir. törvényszék 3. számú hivatalszobájában kitűzetett, mely határidőre a közbirtokosság tagjai, az idéző végzés külön nem kézbesítették, figyelmeztetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire, ezennel idéztetnek.

A pécsi kir. törvényszéknek 1891. évi február hó 27-én tartott üléséből.

Sável Kálmán,

elnök.

Böröndy Gyula,

jegyző.

Egy jó karban levő tekeasztal

teljes felszereléssel s egyéb

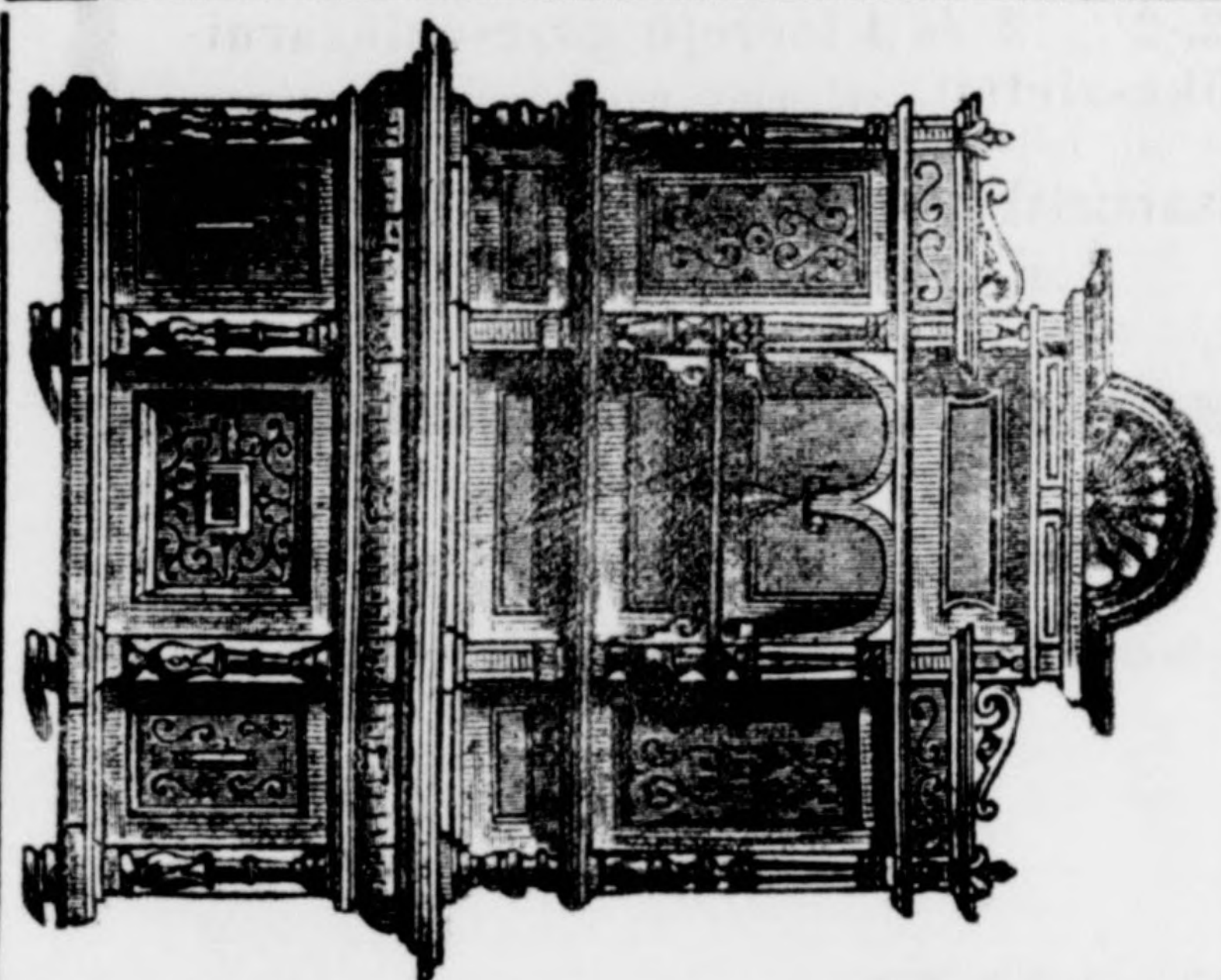
vendéglői felszerelések

is jutányos áron eladó. Értekezhetni gyár-
uteza 7. sz. alatt a tulajdonossal.

LE GRIFFON

a legjobb szivarkapapír

kapható Alt és Böhm kereskedésében Pécsen

Nagy választékban teljes és stílszerűen berendezett **alvó-, disz- és ebédlő-szo-
bák**, mindenemű **fa-, vas- és kárpitozott bútorok**, képek, tükrök, függönyök, függönytar-
tók, és minden e szakmába vágó cikkek.

Abban a helyzetben vagyok, hogy **bútorvásárlások** nálam ép oly jutányosan
eszközölhetők, mint Budapesten vagy Bécsben.

PÉCSETT

(A pécsi edénygyár raktár ugyanott)

Ferencziék-utca 11. szám.

ZSOLNAY IMRE bútorkészítő és műhelye
(tetemesen nagyobbítva)

Uradalomba kovács kerestetik

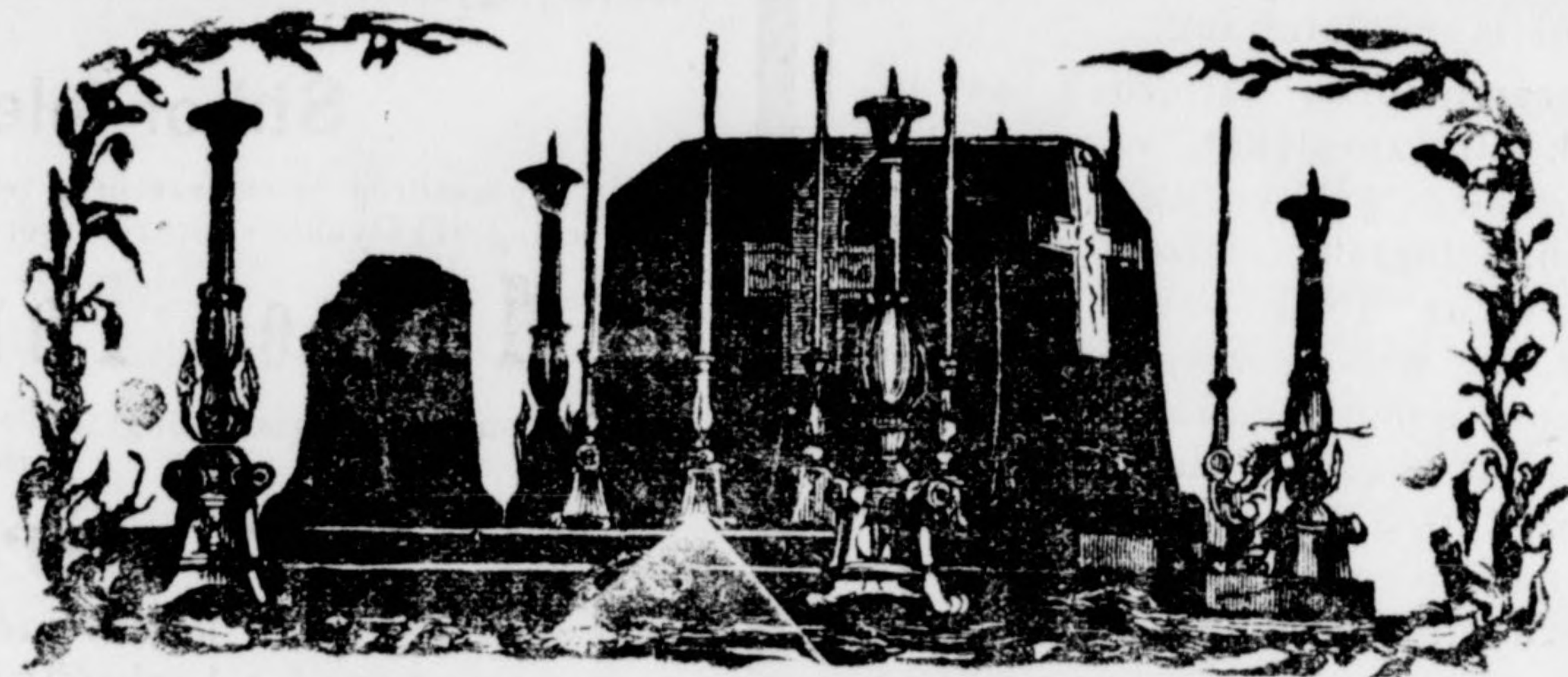
május elsejére leendő belépéssel, ki a gépkezelésben kellő jártassággal bír s nagyobb uradalomban cséplésnél alkalmazva volt. Ezen állás a következő fizetéssel van egybekötve: 200 frt készpénz, 825 kilogr. buza, 732 kilogr. rozs, 390 klg. tengeri, 12 métermázsza széna, 5 öl tüzelőfa, 1 hold (1200 □öl) szántóföld használata, 200 □öl konyhakert, 2 tehén és 5 sertéstartás, szabad lakás ezenkívül a cséplés tartama alatt segéd tartásra 28 frt havonként.

Folyamodványok kellőleg felszerelve alulirothoz intézendők.

Pusztá Adélinstán, u. p. Dolni Miholjác.

Herczenberger Gyula,

kerületi ispán.

„CONCORDIA“

első pécsi temetkezési vállalat

Kis-tér 11-ik szám.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség tudomására hozni, miszerint a legváltozatosabb ravatalozások felállítására — temetések rendezésére, — úgy a halottak szállítására létesített üzletünket újabb átalakítások, — mindenemű igényeknek megfelelő felszerelések beszerzése, valamint tapintatos rendező alkalmazása folytán jelenleg oly helyzetbe hoztuk, hogy minden osztályu temetkezéseket — úgy helyben mint a vidéken

a legnagyobb pontossággal s az ediginél és minden temetkezési vállalatnál

sokkal díszesebben és olcsóbban

vagyunk képesek kiszolgáltatni.

Maradunk kiváló tisztelettel

„CONCORDIA“ első pécsi temetkezési vállalat tulajdonosai:

Tuma Venczel, Krisztián József, Schubársky János, Wranitsch György.

Ülőd eszka klosetés nyílt árnyékszék részére.

Légmentes -hygienikus
zárófödél

(Siemang-Guttman szabadalma.)

Minden államban szabadalommal Pod de chambre.
ellátva.

Klosetek, nyílt árnyékszék, éjjeli edények, szoba-klosetek számára. Szállodákba, kórházakban, fürdőintézetekben, vasutaknál és számos magánosoknál kipróbálva. Minden ily légmentes záró födéllal ellátott edény teljesen szagtalan s abból semmi lyen, az egészségnek ártalmas gázok el nem távozhatnak.

Ngs. Dr. Korányi kir. tan. egyetemi tanár ur szerint a Siemang-Guttman-féle hygieniai lezárófödél egy oly találmány, mely a levegő tisztántartására hálós gyermek- és beteg-szobákban alkalmas.

Ngs. Dr. Fodor József egyetemi tanár ur a zárófödélre vonatkozólag a következőket írja: Ez a készülék igen célszerű arra a célra, hogy éjjeli edényeknek, árnyékszéknek nyílását jól elzárva, onnét büznek kiáramlását megakadályozza. Ennélfogva nagyon ajánlatos gyermekszobákban, hálószobákban a levegő tisztántartására az éjjeli edényekből, szobaárnyékszékéből kiáramló kellemetlen, egészségtelen büznek elhárítására.

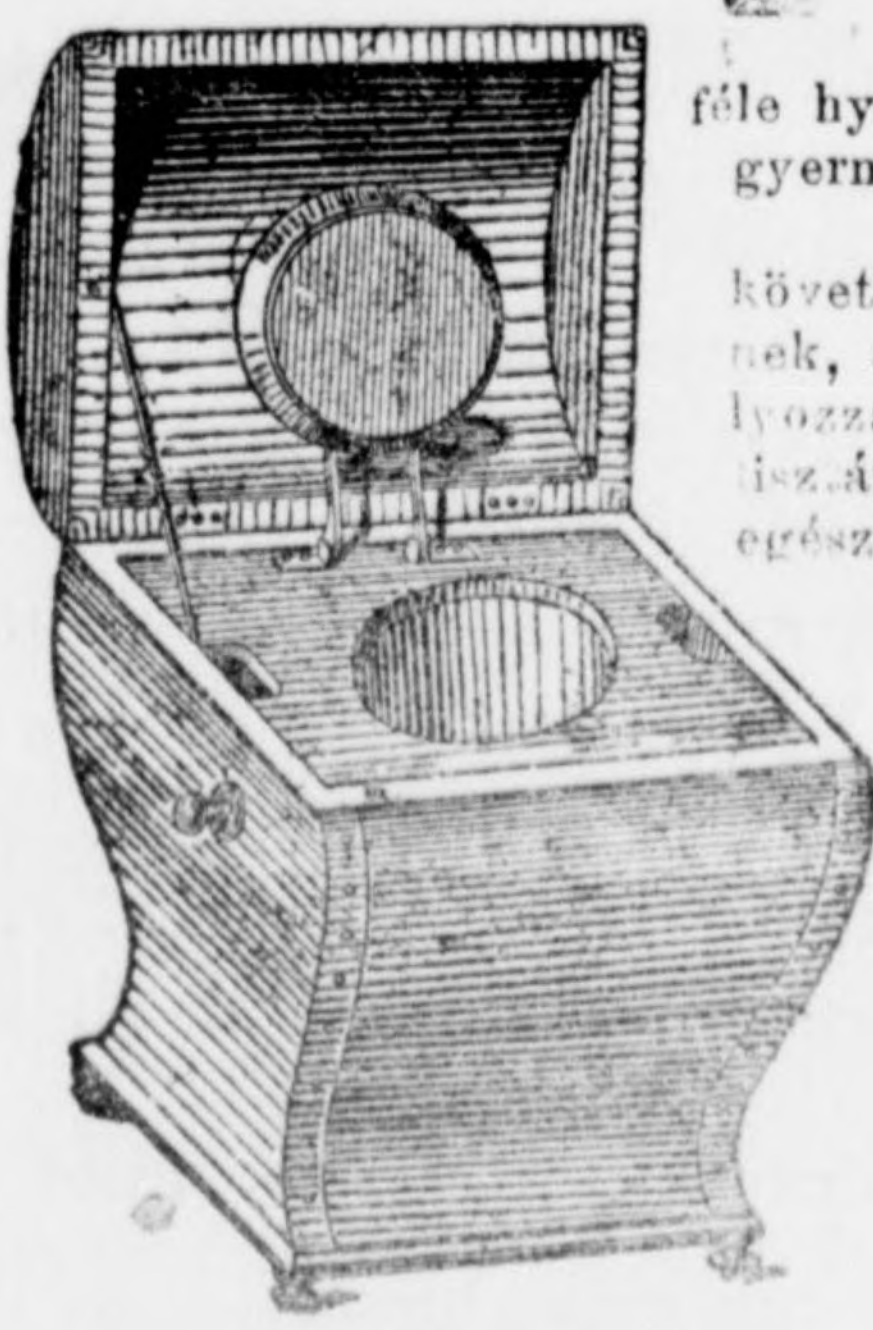
Dr. Wiederhofer cs. és kir. udv. tanácsos egyetemi tanár ur Bécsben a szab. Siemang-Guttman-féle zárófödél kitűnő egészségügyi találmányak nyílvanítja, melynek egy háztartásban sem szabad hiányozni, melyben az egészség ápolására tekintettel vannak.

Az egyedüli gyártási jogot bírja:

ZELLERIN MÁTYÁS

cs. és kir. udv. szállító

Budapest, nagydiófa utca 14. szám alatt.
Képes árjegyzékek bérmenten küldetnek. —
Elárúsítók kerestetnek.

Szobakloset.

